

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EKN, sagsnr.: 2018-67
Den 13. juni 2018

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 25. juni 2018

SAMLENOTAT

3. EU's globale strategi	2
4. Jordan.....	5
5. Afrikas Horn / Det Røde Hav.....	7

3. EU's globale strategi

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 25. juni 2018 ventes der en orientering fra udenrigsrepræsentanten om den anden statusrapport for gennemførelsen af EU's Globale Strategi (EUGS). Rapporten ventes at opsummere de opnåede fremskridt vedrørende sikkerhed og forsvar, herunder vedtagelsen af det forstærkede forsvarssamarbejde (PESCO) og arbejdet med det forsvarsindustrielle udviklingsprogram (EDIDP) under den Europæiske Forsvarsfond. Rapporten ventes endvidere at fremhæve EU's arbejde med regionale multilaterale organisationer og international orden, herunder gennem øget samarbejde med FN. Dertil ventes den fortsatte fokus på at styrke en integreret tilgang i krydsfeltet mellem EU's interne og eksterne arbejde fremhævet.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd hilste udenrigsrepræsentantens præsentation af den Globale Strategi velkommen i juni 2016 og opfordrede med rådskonklusioner i oktober 2016 udenrigsrepræsentanten til at føre arbejdet videre. Strategien har sit opdrag i Det Europæiske Råds konklusioner fra juni 2015.

Strategien peger EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i retning af udfordringerne mod øst og syd med vægt på en samtænkt og bred tilgang, hvor alle EU's eksterne instrumenter bringes i spil i tæt koordination med medlemslandene og relevante lokale, regionale og internationale aktører. Der er ligeledes fokus på sammenhængen mellem de interne og eksterne politikker, der har manifesteret sig i de seneste år på særligt migrationsområdet og i forhold til terror. I lyset af den øgede terrortrussel og det øgede konfliktniveau omkring Europa peger strategien også på en udbygning af den forsvars- og sikkerhedspolitiske dimension af EU-samarbejdet, øget samarbejde og koordination mellem EU og medlemslandene, øget samarbejde mellem EU og NATO samt øget samarbejde med FN. Derudover peger strategien på, at EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik skal bakke op om FN's 2030-dagsorden og verdensmålene.

Statusrapporten ventes at opsummere de betydelige fremskridt, der er opnået. Det er forventningen, at særligt fremskridt inden for sikkerhed og forsvar vil blive fremhævet. Det gælder ikke mindst vedtagelsen af det forstærkede forsvarssamarbejde, PESCO, og arbejdet med det forsvarsindustrielle udviklingsprogram (EDIDP) under den Europæiske Forsvarsfond. Dertil pågår der et arbejde med at styrke også den civile del af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde (CSDP). EU's udenrigsrepræsentant ventes således til efteråret at fremlægge et udkast til en såkaldt "civil Compact", som skal sætte en ramme for det fremadrettede arbejde for EU's civile CSDP-missioner bl.a. i lyset af de mere komplekse trusler i Europas nærområder. Statusrapporten ventes derudover at påpege, at EU har øget fokus på samarbejdet med såvel regionale multilaterale organisationer og FN med henblik på styrkelse af den internationale orden. Fremadrettet ventes der også et fortsat på disse tiltag med et samtidigt fokus på en styrket integreret tilgang til krydsfeltet mellem EU's interne og eksterne arbejde samt på Public Diplomacy.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 25. juni 2018 ventes der en drøftelse af EU's Globale Strategi. Drøftelsen forventes at omhandle status for implementeringen af den Globale Strategi

på baggrund af en statusrapport, der er den anden samlede afrapportering om status for gennemførelsen af den Globale Strategi.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog en initiativ-betænkning den 13. april 2016. Betænkningen fokuserer på fire områder: 1) forsvar af de europæiske borgeres stater, samfund og værdier; 2) stabilisering af EU's brede naboområde; 3) styrkelse af den multilaterale globale governance, og 4) engagement med EU, nationale parlamenter og de europæiske borgere.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelserne i sig selv forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. De enkelte, kommende initiativer under implementeringsplanen vil blive vurderet, når de konkrete forslag foreligger. Danmark deltager som følge af forsvarsforbeholdet ikke i finansiering af militære aktiviteter i EU-regi.

8. Høring

Sagen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed om opbakning til den videre gennemførelse af strategien. En del lande lægger især vægt på den fortsatte styrkelse af den fælles forsvars- og sikkerhedspolitik, hvor Danmark ventes at stå uden for størstedelen af de nye initiativer pga. forsvarsforbeholdet.

10. Regeringens generelle holdning

Indholdet af EU's Globale Strategi er i tråd med danske prioriteter og mærkesager. F.eks. har strategien fokus på håndtering af udfordringerne mod Øst og Syd; imødegåelse af aktuelle udfordringer såsom migration og terrorisme gennem bl.a. bedre kobling af interne og eksterne politikker og håndtering af grundlæggende årsager; samtænkning af EU's eksterne instrumenter; fælles programmering; koblingen mellem udvikling og humanitær bistand, samt; implementering af verdensmålene. Der lægges generel vægt på, at ikke kun de dele af strategien, der relaterer sig til det sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde, gennemføres. Regeringen støtter derfor den overordnede implementering af strategien. Regeringen lægger vægt på, at der skal ske en styrkelse af EU's civile missioner, samt at der opnås en så ambitiøs civil Compact som mulig til efteråret. Danmark vil som følge af forsvarsforbeholdet ikke deltage i de elementer i en styrket sikkerheds- og forsvarspolitik, der har indvirkning på forsvarsområdet, hvilket blandt andet er tilfældet for det forstærkede forsvarssamarbejde, PESCO.

Der lægges generelt vægt på, at konkrete initiativer som følger af strategien finansieres via omprioriteringer inden for EU's budget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

De sikkerheds- og forsvarspolitiske elementer af den Globale Strategi blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg den 5. maj 2017 og den 11. maj 2017. Drøftelsen af den første statusrapport for strategiens gennemførelse blev forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. juni 2017 og ved skriftlig forelæggelse den 13. juli 2017.

4. Jordan

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 25. juni 2018 ventes der en overordnet orientering ved udenrigsrepræsentanten om Jordans aktuelle økonomiske udfordringer, den seneste tids protester samt udgifterne til håndteringen af de syriske flygtninge. Der forventes en drøftelse af det jordanske ønske om at ændre oprindelsesreglerne i handelsaftalen mellem EU og Jordan.

2. Baggrund

Jordan er stærkt udfordret af de ca. 1,3 mio. syriske flygtninge, der ifølge FN's Flygtningeorganisation (UNHCR) befinder sig i landet. Det svarer til ca. 15 procent af landets befolkning. Flygtningesituationen belaster de i forvejen pressede offentlige budgetter bl.a. på skole-, sundheds-, infrastruktur- og renovationsområdet. Trods omfattende international finansiel støtte, halter den jordanske økonomi fortsat. Benzinpriserne er femdoblet siden starten af året, og prisen på elektricitet er steget med 55 procent siden februar. Den jordanske økonomi var ustabil før krisen, men med flygtningesituationen er der et ekstraordinært behov for omfattende økonomiske reformer. Den aktuelle situation i Syrien gør det usandsynligt, at de mange flygtninge kan vende tilbage inden for en nærmere fremtid, hvorfor der er behov for en langsigtet løsning for syrerne i Jordan, hvor jobskabelse og øget beskæftigelse er essentielt.

Den jordanske regering har igangsat flere reforminitiativer for at imødekomme de økonomiske problemer. Senest lancerede regeringen en større skattereform, der skulle udbrede indkomstbeskatningen, hvor der i dag kun er 5 procent af befolkningen, der betaler skat. Reformen har mødt ekstraordinær stor modstand fra befolkningen og fagforeninger, og der har været omfattende protester i flere byer. Hoffet har ligeledes kritiseret reformen. Protesterne fik premierminister Hani al-Mulki til at trække sig, og Kong Abdullah har i stedet udnævnt uddannelsesminister Omar Razzaz til at danne en ny regering. I en jordansk sammenhæng, hvor civil deltagelse er lav, er protesterne usædvanlige, og det vil blive en stor opgave for den nye regering at overbevise demonstranterne om, at der vil ske seriøse politikforandringer. EU anser reformer, som den omtalte skattereform, for nødvendige for at sikre en mere stabil økonomi.

EU forsøger at bistå Jordans økonomiske situation bl.a. ved at have tildelt ca. 1 mia. euro gennem de seneste tre år til at støtte infrastruktur, forsynings- og uddannelsessektoren. EU har ligeledes indgået en aftale, hvor EU for en begrænset periode lempet sine oprindelsesregler for udvalgte produkter fremstillet i Jordan ved brug af syrisk arbejdskraft, så det bliver nemmere for Jordan at sælge til EU-markedet. Hensigten er at tiltrække investeringer til produktionsindustrien og skabe arbejdspladser for flygtningene i regionen. Hidtil har aftalen ikke haft den forventede effekt og Jordan har bedt om tilpasninger i aftalen. Fra dansk side støtter man tiltag, der kan bistå den jordanske økonomi og øge beskæftigelsen af syriske flygtninge, hvorfor der er opbakning til en opdatering af aftalen.

Danmark giver desuden en markant støtte til de sydlige nærområder, herunder Jordan. Danmark bidrager til EU's regionale trustfond til afhjælpning af Syrienkrisen, MADAD-fonden, der bl.a. tildeler støtte til uddannelse, økonomiske levevilkår gennem jobskabelse og oprettelse af mikro-virksomheder. Danmark bidrager desuden til Verdensbankens Global Concessional Financing

Facility (GCFF), som tildeler lån på gunstige vilkår til bl.a. Jordan med henblik på at skabe industrizoner, forbedre kommunale serviceydelser og støtte uddannelse. Desuden tildeles der midler til den dansk-ledede europæiske nærområdeindsats (Regional Development and Protection Program, RDPP-programmet). Der er afsat 200 mio. kr. som nyt dansk bidrag til RDPP fase II i 2018. Dansk-Arabiske Partnerskabsprogram støtter Jordans langsigtede reformdagsorden inden for bl.a. økonomisk udvikling og god regeringsførelse.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 25. juni 2018 ventes en drøftelse af den politiske og økonomiske situation i Jordan, herunder hvordan EU kan understøtte Jordans aktuelle udfordringer foranlediget af flygtningesituationen. Desuden forventes en drøftelse af jordanernes forslag til ændring af aftalen med EU om oprindelsesregler.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Jordan forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred enighed blandt medlemslandene om behovet for, at EU aktivt støtter op om Jordans fortsatte bestræbelser for at forbedre økonomien og fortsætter sin økonomiske bistand til landet. Der forventes imidlertid uenighed om visse aspekter af aftalen vedrørende oprindelsesregler i forhold til punktet om udvidelse af varekategorier, da særligt sydlige EU-medlemsstater er skeptiske over for udsigten til konkurrence på produkter inden for eksempelvis landbrug.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter en aktiv rolle for EU ift. at støtte den jordanske regerings bestræbelser på at få en stærkere økonomi. Jordan bærer en tung byrde for Europa ved at huse de mange flygtninge, hvorfor det er i Danmark og EU's interesse fortsat at støtte initiativer, der forbedrer flygtninges vilkår og beskæftigelsesmuligheder i regionen. Danmark støtter en opdatering af aftalen om oprindelsesregler, så den bliver lettere at anvende.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Jordan har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 30. november 2011.

5. Afrikas Horn / Det Røde Hav

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 25. juni 2018 ventes en drøftelse af udfordringerne på Afrikas Horn og i den bredere Rødehavsregion. Hovedfokus for drøftelsen ventes at være på maritim sikkerhed, migration og den regionale økonomiske udvikling i regionen. Der ventes vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

Situationen på Afrikas Horn er præget af ustabilitet; både sikkerhedsmæssigt, politisk og humanitært. Afrikas Horn/Rødehavsregionen har de seneste år været karakteriseret ved stigende ekstern interesse på det politiske, sikkerhedsmæssige og religiøse område. De nye aktører, dynamikker og alliancer har potentielle konsekvenser for bl.a. EU's handel samt langsigtede investeringer i regional sikkerhed. Fraværet af et dialogforum omkring Rødehavsregionen gør det endnu sværere at opnå reelle fremskridt på en række områder. Samtidig har Afrikas Horn både geopolitisk og økonomisk fået større betydning, hvilket giver nye muligheder både for landene i regionen og deres partnere. Der er på denne baggrund behov for at fremme samarbejde og koordination i og omkring regionen, og her kan EU spille en væsentlig rolle.

3. Formål og indhold

Formålet er at drøfte udfordringerne på Afrikas Horn og i den bredere Rødehavsregion. Hovedfokus forventes at være på maritim sikkerhed, migration og den regionale økonomiske udvikling i regionen. Drøftelsen ventes efterfulgt af vedtagelse af rådskonklusioner med fokus på et styrket EU-engagement i Rødehavsregionen inden for områder som maritim sikkerhed og bekæmpelse af voldelig ekstremisme samt vigtigheden af international og regional koordination og samarbejde i og omkring regionen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning til behovet for at adressere den geopolitiske situation på Afrikas Horn/i Rødehavsregionen og mobilisere øget engagement fra EU og medlemsstaterne på dette område.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen arbejder aktivt for et fredeligt og stabilt Afrikas Horn, der er i stand til at varetage egen sikkerhed. Dette kommer bl.a. til udtryk igennem Danmarks mange bilaterale udviklingsengagementer i regionen samt det regionale freds- og stabiliseringsprogram, der samtænker engagementer inden for det militære, civile, udviklingspolitiske og stabiliseringsmæssige område. Regeringen ser gerne, at EU intensiverer sit engagement med landene i Rødehavsregionen for at fremme regional dialog og afbøde den stærke indflydelse fra eksterne parter, som kan have negativ indflydelse på den regionale stabilitet. Fra dansk side har man særligt fokus på vigtigheden af maritim sikkerhed.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Den politiske og sikkerhedsmæssige situation på Afrikas Horn har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg på mødet den 5. maj 2017 til orientering.